

MAGYAR-HOLLAND SZEMLE

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP

A „MAGYAR-HOLLAND TÁRSASÁG“ HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-UT 4 SZ.
TELEFONSZAM: 38-4-90.

„Magyar-Holland Társaság“ tagjai díjmentesen kapják.

Megjelenik havonta

J. van Schevichaven halála.

J. van *Schevichaven*, aki „Ivans“ néven egyik ismert írója volt Hollandiának, 68 éves korában Hágában elhunyt. Mint detektívregények írója páratlan népszerűsége tett szert. Első írói sikerét akkor érte el, amikor Vilma királynő trónralépése alkalmával „Napfelkelte“ c. színdarabját — Bouwmeesterrel, a híres hollandi színésszel a főszerepben, — az amsterdami színházban bemutatták.

Nagy sikert aratott 1917-ben megjelent „De Man uit Frankrijk“ (Egy francia ember) c. művével. Ötven regénye jelent meg, amelyek nevét a hollandi irodalomban megőrzik.

Az elhunyt író egyébként ismert biztosítási szakember volt és fiatalabb éveiben — amikor a „Hollandi Életbiztosító Társaságot“, a mai „Magyar-Holland Biztosító R. T.“ jogelődjét megalapították, — néhány évig Budapesten tartózkodott. Ittléte alatt nagyon megszerette Magyarországot, amelyről sokszor második hazájaként emlékezett meg és rendkívül boldog volt, ha később, hazájába való visszatérése után üzleti munkája visszahozta Budapestre. Nagy magyarszeretete megnyilatkozott írói működésében is. Több regényének színhelyét tette Magyarországra, ezek közül egyik sokat olvasott műve: A vöröshegyi kísértet.

Világszerte ismert biztosítási szakíró is volt és „Van leven en sterven“ (Az életről és halálról) c. biztosítási könyvét majdnem a világ összes nyelveire lefordították és mindjárt megjelenése után japánnyelvű kiadása is a könyvpiacra került.

J. van *Schevichaven* elhunytá vesztesége a magyarságnak is, mely őszinte hívét sirathatja benne.

Ady Endre versei hollandul.

Irta: *Balázs Pál.*

Madách Imre halhatatlan „Az ember tragédiája“ c. művét már rég ismerik Hollandiában és Petőfi Sándor verseit is lefordították már a hollandi olvasók számára. A magyar írók közül még Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Rákosi Viktor, Tormay Cecil, Molnár Ferenc, Zilahy Lajos, Fodor László, Körmendy Ferenc, Móra Ferenc, Kosztolányi Dezső, Márai Sándor egyes művei is megjelentek és nemsokára Földi Mihály Kádár Annájának szépségei is fel fognak tárulni a hollandi olvasóközönség előtt.

Most Ady Endre remek verseinek is akadt hollandi fordítójuk: *Pollák Rudolf*, a hágai magyar követség sajtóattaséja, a magyar-holland közművelődési kapcsolatok lelkes ápolója.

Pollák Rudolf, a világhírű hollandi napilapnak, a „Nieuwe Rotterdamse Courant“-nak irodalmi munkatársa, Ady Endre 32 legszébb versét ültette át hollandi nyelvre s bevezetést írt munkájához Ady életéről, munkásságáról, valamint arról a heves irodalmi küzdelemről, amely Ady zenijének teljes elismeréséhez vezetett. Őszinte csodálattal állapíthatom meg, hogy *Pollák* nagy elmélyedésének, amellyel Ady költészetével foglalkozott, sikerült megközelítenie és híven visszaadnia a nagy magyar költő gondolatvilágát, költeményeinek dallamát, kifejezéseit, sőt versmértékét is. Ez már az első versnél „Góg és Magóg fiánál“ szembeötlik, amelyet a fordító prologusnak szánt és magyarázattal látott el. Talán azok is, akik nem tunak hollandusul, érezni fogják a benne rejlő zenei és tartalmi hasonlatosságot:

„Ik ben de zoon van Gog en Magog,
Vergeefs ga ik poort en muur aanvallen,
En toch heb ik 't aan u gevraagd:
Waarom dit klagen bij Karpathen-wallen?

A fordító főleg Adynak Új versek, Vér és arany és Illés szerén c. köteteiből válogatta össze anyagát.

Pollák Ady-fordításait a legnagyobb amsterdami könyvkiadó cég, H. J. W-Becht adta ki igen ízléses formában, merített hollandpapíron. A könyvet a Hollandiában élő neves magyar festőművésznek, Erdélyi Fereneknek Ady-rajza díszíti.

Magyarország a hollandi építészeti kiállításon.

A „Nemzeti Ujság“ írja:

A Nederlandsch Institut van Architecten (N. I. V. A.), a holland építészek szervezete építész-nagygyűléssel kapcsolatban nagyszabású építőtechnikai és építőművészi kiállítást rendezett Amsterdamban, amelyre a magyar építőművészeket is meghívták.

A holland építészek e meghívását az újjáalkotott Magyar Irodalmi és Művészeti Tanács a legmelegebben fogadta s minthogy nagyfontosságúnak tartotta, hogy az oly nagy hírű holland építészek előtt Magyarország is bemutassa művészetének fejlettségét, Tihamér Lajos miniszteri tanácsos, ügyvezető-igazgató javaslatára elhatározta, hogy Magyarország is részt vesz a kiállításon.

A magyar építőművészeti kiállítás megszervezésére Györgyi Dénes műépítész-tanárt, a Tanács tagját kérték fel, aki a magyar reprezentatív építőművészeti kiállítást nagy körültekintéssel és finom művészi érzéssel oly módon állította össze, hogy a magyar építőművészet legkiválóbb alkotásai mellett egyidejűleg az architektúrával legszorosabb összefüggésben álló magyar dekoratív festészet, szobrászat, valamint iparművészet legmagasabb művészi értékeit is bemutatta. Ily tervszerű összeállítás folytán Hollandiában a magyar művészet oly hatalmas, szoros művészi egységben mutatkozott be, amelynek révén a többi nemzet s maguk a hollandusok szorosán vett építészeti kiállításával szemben messze kivált és így Magyarország művészeti kiállítása jól kiérdemelt hatalmas sikert aratott.

A legilletékesebb szakkörök egyhangulag elismerték, hogy a magyar építőművészeti csoport a nemzetközi jellegű kiállításnak legfőbb értéke volt. A magyar építőművészet s a testvérművészetek, a festészet, szobrászat és iparművészet olyan nagyterjedelmű és előkelő művészi színvonalú anyaggal szerepel a kiállításon, hogy a kiállítás holland igazgatósága a többi építőművészeti csoporttal szemben különleges nagy területet biztosított Magyarország számára közvetlenül Anglia és Hollandia kiállítása mellett.

A magyar kiállítás művészi sikerét Magyary meghatalmazott miniszter, hágai magyar követ megértő szeretettel támogatta.

A magyar kiállítás nagy sikerét jellemzi az is, hogy az összes holland lapok a kiállítás megnyitó ünnepségéről szóló beszámolójuk kapcsán nagy képekben azt a jelenetet közlik, amidőn H. P. Marchant holland művészetügyi minisztert a magyar kiállítás területén Györgyi Dénes a magyar művészek összessége és az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács nevében köszönti. H. P. Marchant holland miniszter a legmelegebb szavakkal emlékezett meg Magyarország egységes művészi kiállításáról, amelyet más nemzetek is példaképpül vehetnek.

A magyar építőművészeti kiállítás teljes sikerének hivatalos elismerését jelenti az a különös megtiszteltetés is, hogy H. P. Marchant művészetügyi miniszter a kiállítás megnyitásakor adott hivatalos ünnepi díszlakomán tartott beszédében a többi nemzetek között Magyarországot köszöntötte legelső sorban megtisztelő és meleg szavakkal.

A külföldiek közül elsőnek Magyarország kiküldöttje, Györgyi Dénes műépítész-tanár mondott köszönetet a holland miniszter kitüntető és megtisztelő szavaiért.

A holland lapok nagy megértéssel közölték a miniszter beszédét és a magyar kiküldött válaszát, ezzel is bizonyítva a magyar kiállítás méltó szereplését.

A kiállítás legnagyobb részét Györgyi Dénes a brüsszeli világkiállítás építőművészeti pavillonjában is ki fogja állítani, ahol a magyar építőművészeti kiállítás számára eredetileg kijelölt terület helyett a kiállítás igazgatósága utólag kétszerannyi területet engedett át s így a magyar építőművészet a brüsszeli kiállításon is bővebb keretek között mutatkozhatik be.

Beszélgetés Jo van Ammers-Küller asszonnyal.

F. M. dr. írja az „Uj Magyarság“-ban:

Jó meleg májusi nap van, a tavasz lelopja a kabátot az emberek hátáról és csengenek már a fagyaltos kanalak is a Duna-korzón.

A Hungária fényben tobzódó terrasán Jo van Ammers-Küller asszonnyal beszélgetünk. Magas, karsú, elegáns nő. Élénk, jókedvű. Külsejében inkább angol, mint holland. Már másodszor jár Budapesten, először, mint a Pen Club tiszteletbeli tagja vett részt az 1931-ben itt tartott kongresszuson. Akkor ugyanitt lakott, s ugyanolyan jól érezte magát, mint most.

Regényeiről esik szó. Azért jött, mert „A coornfeldi asszonyok“ című trilogiáját le akarják fordítani magyarra. Eddig 12 nyelven jelent meg a könyv és csak Németországban 250.000 példányt ért el.

— Miről szól? — kérdem.

— Három asszonynemzedékről: 1840-ben kezdődik s a háború utáni nőtipussal végződik. Ezért neveznek engem a hollandok Galsworthyjának, — mondja mosolyogva.

— Hogyan jutott eszébe ez a téma?

— Fialat leánykorom óta élt bennem. Még gyermek voltam, s már figyeltem az embereket, a gyermekek és szülők viszonyát. Csodálkozva láttam, hogy nemzedékről nemzedékre mennyire változik ez. Legjobb barátomat is ennek a könyvnek köszönhetem. „A coornfeldi asszonyok“ és a „Forsytesaga“ kapcsain keresztül kötöttünk lelki szövetséget Galsworthyval.

Ammers-Küller asszony elhallgat és káprázó szemmel belenéz a Duna csillogó hullámaiba.

— Négy évvel ezelőtt együtt voltunk itt a Pen Club kongresszusán, — emlékezik. — Azóta elköltözött az én nagy barátom az élők sorából...

Magáról kezd beszélni lassan s elmondja, hogy Delftben született. A hollandi kék porcellán, a csúcsos kis házak, a keskeny vízerecskék hangulata lengte körül szülői házát. Polgári, konzervatív család egyetlen gyermeke volt. Szigorú felügyelet alatt tartották. Szüleinek az első nagy csalódást akkor okozta, mikor 16 éves korában egyik novellája nyomtatásban megjelent. Sürgősen intézetbe is küldték Angolországba, de hiába volt minden. Az írói hajlamok küzdöttek benne az előadói tehetséggel s a delfti polgárleány pódiumra került. Sikerei voltak, aztán korán férjhez ment. Két szép fiú boldog anyja lett.

— Mégis az írói pálya felé hajlottam. Mennél inkább megértem, annál jobban érdekelt az ember. Asszonytársaim lelkébe néztem, s amit azok éreztek, láttak, tapasztaltak, azt én megírtam. Eleinte támadtak is, feministának mondtak. De ma elmondhatom, én vagyok az egyetlen holland író, aki külföldi sikerekkel dicsekedhetik.

— Mit tart helyes feminizmusnak?

— Az anyaságot, — mondja határozottan. — De a coornfeldi asszonyok három nemzedéke majd bővebben megfelel erre a kérdésre — teszi hozzá...

*

Ennyit mond röviden a holland Galsworthy... Mindketten gyönyörködve nézzük a budai hegyek szelíd hajlású vonalait. Hirtelen a másik Galsworthy jut eszembe. Ott a Fehérsas-téri hatalmas iskolaépület. Még most is sok magyar menekült húzódik meg benne. Vajjon tudják-e, amit nemrég hallottam teljesen megbízható forrásból, hogy a nagy Galsworthy, nem az író, hanem az ember, mit tett értünk? Hogy a Forsytesaga szerzőjének egyik régi barátja itt van Budapesten és a nagy író által hagyományozott összegből segíti száműzött testvéreinket... Vajjon tudják-e?..